LUONTO JA YMPÄRISTÖ

Harvemmin luonnosta tavattu koirasusi on kasvattajan irtipäästämä, kunnollinen omistaja ei niitä luontoon lähetä. **SUOMEN KOIRASUSIYHDISTYKSEN JÄSEN ANNE RIPATTILA**

Suomessa on tuhatkunta koirasutta

Susi ja koira ovat samaa alkuperää ja voivat risteytyä keskenään. Suomessakin on laaja harrastajajoukko, joka kasvattaa koirasusia. Maassamme on ehkä tuhatkunta koirasutta, jotka eivät ole kirjoissa eikä kansissa.

Riistakamera kuvasi Yläneellä syyskuun lopussa eläimen, joka on todennäköisesti suden ja koiran risteymä. Yläneen alueella on loppukesästä ja syksyllä liikkunut susimaisia pentuja, jotka eivät kaihda ihmistä. Eläimiä on tavattu rakennusten sisältä ja pihoista. Tammikuussa alueelle pääsi irti koirasusi, jota ei ole poistettu luonnosta.

KAJ GRANLUND

Kuva kertoo hyvin suden kehon muodon, se on pitkä ja suorakaiteen muotoinen. Koiran keho on huomattavasti neliömäisempi.

Suomessa on tällä hetkellä tuhatkunta koirasutta, Suomen koirasusiyhdistyksen puheenjohtaja **Taru Pekkarinen** arvioi.

Koirasudet kiinnostavat niin paljon, että Suomen riistakeskus sekä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos Rktl järjestivät elokuussa Turussa seminaarin aiheesta.

Tilaisuudessa käytiin läpi koiran ja suden sekä näiden risteymien genetiikkaa.

Seminaari liittyi susikannan hoitosuunnitelman päivitystyöhön.

Perhon lauma tunnetuin

Luontoon joutuneet koirasudet pyritään poistamaan viranomaistoimin.

Viime vuosina koiran ja suden risteymiä on poistettu Suomen luonnosta muutamia, esimerkiksi Juvalla vuonna 2005.

Rktl:n tutkijalta **Ilpo Kojolalta** kysyttiin Turun seminaarissa, miksi Juvalla ei otettu eläimistä geeninäytteitä mahdollisen sukulaisuuden toteamiseksi.

”Hybridisusitarhan omistaja kielsi toimenpiteen”, Kojola vastasi.

Seminaaripäivän aikana mentiin myös vanhempaan suden ja koiran risteymien poisto-operaatioon eli Perhon Salamajärven alueen tapahtumiin vuonna 1994.

Silloin kokonainen koirasusilauma sai tappotuomion. Laumasta poistettiin kuitenkin vain osa, muut jäivät jatkamaan sukua.

”Kyllä siellä kymmenien sekasikiöiden lauma oli”, Kojola sanoi.

”Silloiset riistapäälliköt **Jukka Purhonen** ja **Jukka Bisi** totesivat sen paikan päällä. Joukossa oli myös mustia yksilöitä.”

”Kävin itsekin paikalla ja totesin, että laillisesti ammutuista neljästä kolme oli helposti nähtävissä koiran ja suden risteymiksi. Alueella ei ollut tietojemme mukaan tuolloin ollut susinaarasta, joten naaraan on täytynyt olla koira”, Kojola kertoi.

Sitä ei tiedetä, missä ja milloin susi on astunut tuon koira- tai koirasusinaaraan.

Koirasusia lemmikkeinä

Pekkarisen mukaan Suomen koirasudet ovat niin sanotusti paperittomia koiria. Vain pieni osa koirasusien omistajista kuuluu yhdistykseen.

Nelisenkymmentä koirasuden omistajaa tai eläimistä kiinnostunutta on liittynyt mukaan toimintaan. Pekkarinen itse omistaa kuusi huskya ja viisi koirasutta.

”Sana susi on jo monelle se syy, että haluaa eläimen itselleen. Näin ei pitäisi kuitenkaan toimia”, sanoo Pekkarinen.

”Minua itseäni viehättää koirasusissa niiden susimainen ulkonäkö.”

Koirasudet kiehtovat ihmisiä. Omistajissa on monenlaisia ihmisiä, ja innostus koirasusiin on entisestään levinnyt viime vuosina.

Yhdistyksen edustajat sanoivat Turun seminaarissa suhtautuvansa myönteisesti, mikäli koirasusista haluttaisiin ottaa näytteet Suomen susikannan geenitutkimusta varten.

Villiintyneet pitää poistaa

Seminaarissa keskusteltiin, miten suuri ongelma ovat villinä juoksevat koirasudet suomalaisessa luonnossa.

”Ottaisin heti yhteyttä paikallisiin metsästäjiin, jos koirasuteni karkaisi”, sanoo yhdistyksen jäsen **Anne Ripattila**.

Hänellä on kolme koiraa ja koirasutta. Seuraavat risteymäpennut syntyvät syksyllä.

”Harvemmin luonnosta tavattu koirasusi on kasvattajan irtipäästämä, kunnollinen omistaja ei niitä luontoon lähetä. Koirasusi ei villiinny luonnossa sen paremmin tai huonommin kuin tavallinen koirakaan.”

Villiintynyt koirasusi pitäisi Ripattilan mielestä poistaa välittömästi. Samaa mieltä hän on villiintyneestä tavallisesta koirasta.

Mistä sitten koirasusien susigeenit ovat peräisin?

”Useimpien koirasusien taustalla on aikanaan Kanadasta Suomeen tuodut kaksi korkeaprosenttista koirasusiurosta”, kertovat Pekkarinen ja Ripattila.

Toinen näistä, Boogie, on viime vuodet ollut Levillä huskypuistossa. Toinen paljon astutuksessa käytetty koirasusi on ollut Hero.

Netissä julkaistussa yhden koirasuden sukupuussa Boogien susiprosentiksi on merkitty 100. Heron prosentti on 37,5, mutta se esivanhemmissa on useampia yksilöitä, jotka ovat 50-prosenttisesti susia.

Koirasusille tarvitaan tarkempi kontrolli. Näin tiivisti seminaariväen ajatukset **Mikael Luoma** Suomen riistakeskuksesta.

JOHANNA HEIKKILÄ

www.maaseuduntulevaisuus.fi

Lue lukulaudalta!

Maaseudun Tulevaisuuden voi nyt lukea myös lukulaudalta, joka on painetusta lehdestä tabletille sovitettu versio. Sitä voi lukea kaikilla iPad- ja Android-lukulaitteilla sekä uusimmilla iPhone-, Android- ja Windows Phone-älypuhelimilla.

UUSI KESTOTILAAJAN ETU!

Ole hyvä – kestotilaajana saat sen maksutta!

Lukulautalehden käyttö on helppoa. Menet vain lukulaitteella osoitteeseen

lukulauta.mt1.fi

Lue lisää eduista Maaseudun Tulevaisuuden nettisivuilta. Tee uusi kestotilaus tai vaihda määräaikainen kestotilaukseksi osoitteessa www.maaseuduntulevaisuus.fi/kestotilaus tai soita 020 413 2277.

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Suomen 2. luetuin päivälehti

”Suomessa ei ole ollut puhtaita susia 1980-luvun jälkeen”

Juvalainen koirasudenkasvattaja **Pekka Juurikas** arvelee, että Suomen luonnosta ei nykyisin löydy puhtaita susia. Susien ja koirasusien erottelu on vaikeaa.

Juurikkaalle myönnettiin lupa susien kasvattamiseen yksityisessä eläintarhassa. Myöhemmin lupa peruttiin.

Nykyisten biologien kykyyn tehdä erottelu susien ja koirasusien välillä hän suhtautuu epäillen.

”Menee ainakin kymmenen vuotta, ennen kuin biologit pystyvät jotain sanomaan geeneistä”, hän arvioi.

”Suomessa ei ole enää 1980-luvun jälkeen ollut puhtaita susia. Olen harrastanut asiaa yli kaksikymmentä vuotta. Näissä minun eläimissäni on enemmän sutta kuin noissa schäfereissä, joita Suomen metsissä juoksee.”

Itärajan yli voi tuoda minkälaisen eläimen vaan.

”Rajalla ammattitaito ei riitä erottamaan tuleeko rajan yli susi, koirasusi vai koira. Tuollahan niitä Leningradissa juoksee”, Juurikas sanoo.

”Ei koirasusia pysty kukaan laskemaan. Tässä hommassa ei ole mitään pelisääntöjä. Niinpä on ihan turha puhuakaan, mitä Suomen metsissä juoksee. Keltaisia pystykorvan näköisiä otuksia saa pannoittaa. Ovatko ne susia?”

Liiketoimintaa estetty

Susieläintarhaluvan haltija katsoo, että häntä on estetty harjoittamasta liiketoimintaa.

”Tein kuten minulle lupaehdoissa sanottiin. Minulla on Suomen korkein susihäkki, yli neljä metriä. Ähtärissäkin oli vain kolmimetrinen.”

”Minulle oli jo luvattu Ähtärin eläintarhasta kaksi sutta 1990-luvun alussa. Paperitkin asiasta on. Sudet kuitenkin hyppäsivät karkuun sieltä. Loppujen lopuksi ne steriloitiin, enkä saanut susia sieltä”, kertoo Juurikas.

”Asia oli sovittu intendentti **Mauno Seppäkosken** kanssa. Se oli ennen kuin Suomi liittyi EU:hun vuonna 1995.”

Ähtärin eläinpuiston intendentti Seppäkoski on toista mieltä.

”Olemme asian keskustelleet selväksi Juurikkaan kanssa ajat sitten. Emme ole antaneet hänelle susia. Eettiset tai eläinsuojelulliset kriteerit eivät täyttyneet hänen susihybriditarhallaan.”

”Eläintarhat eivät anna susia sellaisiin olosuhteisiin”, Seppäkoski sanoo.

Hän korostaa, että koirasusien kasvatukselle pitää sanoa jyrkkä ei.

Tuonti kiellettiin

Juurikas kysyi myös mahdollisuutta tuoda susia ulkomailta. Hän tiedusteli tuontia Puolasta ja Yhdysvalloista.

”Puolan eläintarhan suden isä olisi ollut samaa lajia kuin Suomessa. Villi ja luonnosta otettu.”

Suomen viranomaiset eivät antaneet tuontilupaa puolalaiselle sudelle.

”Yhdysvalloistakaan en saanut tuoda. Ne olisivat olleet puhtaita susia eivät mitään koiria”, Juurikas kertoo.

Tuonti Yhdysvalloista estettiin, koska eläinten geeniperimä olisi ollut erilainen kuin Suomen susilla.

Eläintarhalupa katkolla

Itä-Suomen aluehallintovirasto on tehnyt esityksen Juurikkaan eläintarhaluvan peruuttamisesta. Hallintolain mukaan luvan haltijalla on oikeus tulla kuulluksi asiassa.

”Enpä taida mitään lausuntoa asiasta sinne laittaa”, Juurikas kertoo.

”Eihän minulla ole ollutkaan vuoden 2005 jälkeen mitään lupia eikä toimintaa.”

Susi- ja koirasusikeskustelussa on nostettu esille myös näytteiden ottaminen lemmikkeinä olevista koirasusista.

”Ei se kenellekään kuulu mitään, mitä minulla tuolla häkissä on. Ei niistä näytteitä oteta.”

Juurikas sanoo, että ihmisillä on jo nyt tuhansia koirasusia lemmikkeinä. Hän arvioi, että luontoon joutuessaan koirasusi kuolee nälkään. Toisin käy, jos eläimessä on vain pari koirageeniä.

”Viidessä sukupolvessa koiran geenit häviää, jos koirasusi risteytyy suden kanssa luonnossa. Koira muuttuu taas sudeksi. Ei se sen kauempaa kestä.”

”Kotisuden kanssa pärjää”

Susiharrastaja näkee eron koiran ja suden viisauden välillä. Koira ei kasva koskaan aikuiseksi, mutta susi tai koirasusi aikuistuu kolmivuotiaana.

”Jos sulla on hyvin kasvatettu kotisusi, niin se on yhtä kiltti kuin koira. Ei se ole vaarallinen, se on ihan kuin koira”, Juurikas sanoo.

JOHANNA HEIKKILÄ

KOIRASUSI

Koiran ja suden risteymä

Koirasusi voi olla mikä tahansa koiran ja suden risteymä. Useimmin risteyksissä käytetään saksanpaimenkoiraa, siperianhuskyä ja malamuttia.
Sekoituksessa voi olla sutta 2–98 prosenttia.
Matalaprosenttisia koirasusia ovat eläimet, joissa sutta on 0–40 prosenttia.
Keskiprosenttiset ovat lähellä puolisutta, susiosuus 40– 75 prosenttia.
Korkeaprosenttisissa sutta on 75– 98 prosenttia.
Sudesta peräisin olevia ulkoisia piirteitä ovat suuri koko, tuuhea roikkuva häntä, suuret tassut, pitkä kuono ja vinot silmät.
Lähde: Suomen Koirasudet ry

EROT

Susi vai koirasusi?

Turkki. Suden talviturkki on paksu ja tuuhea. Pitkät tummat karvat näkyvät hyvin selkärangan ja säkän kohdalla. Kesäturkki on ohut, jonka vuoksi eläin näyttää laihalta.
Kynnet. Suden kynnet ovat aina mustat. Koiran kynnet ovat usein vaaleat.
Häntä. Suden häntä on yleensä suorassa ja alaviistossa asennossa, hännänpää on musta. Koiran häntä voi olla kippurassa, asento usein selkälinjan yläpuolella. Erityisesti niissä hybrideissä, joissa on huskyn tai susikoiran verta, häntä on huomattavan pitkä.
Jalat. Suden etujaloissa näkyvät mustat pystysuuntaiset raidat.
Silmät. Suden silmien muoto on vino ja kapea, väri kellertävä. Koiran silmät ovat pyöreät ja väriltään ne voivat olla esimerkiksi ruskeat, siniset tai mustat.
Kuonon ja otsan linja. Suden otsalinja on hyvin suora, kuono on pitkä ja kapea. Koiran otsa nousee selkeästi kuonon linjasta. Koira kuono on lyhyt ja leveämpi kuin sudella.
Pään väritys. Suden kuonon harmaa väritys jatkuu poskiin, silmien alla ja yllä on harmaa alue. Koiran posket voivat olla valkoiset, silmien yllä voi olla vaaleat ”kulmakarvat”.
Sudet voivat olla tummempia tai vaaleampia, mutta pään värityskaava vaihtelee hyvin vähän.
Ehdottoman varmaa tunnistusmenetelmää ei ole. Rajatapaukset vaativat harjaantunutta silmää ja hyviä perustietoja erojen huomaamiseksi.
Lähde: Kaj Granlund: Harmaasudesta koirasuteen.